

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2240

Vragen van de leden **Bergkamp** en **Van Weyenberg** (beiden D66) aan de Staatssecretaris van Economische zaken en Klimaat over *het ondersteunen van start-ups en innovatieve scale-ups met een diversiteitsoogmerk* (ingezonden 3 maart 2021).

Antwoord van Staatssecretaris **Keijzer** (Economische Zaken en Klimaat) (ontvangen 2 april 2021).

Vraag 1

Herinnert u zich uw antwoord dat om vrouwelijke start-ups en scale-ups verder te ondersteunen in de samenstelling van investeringscommissies van de overheid aandacht zal zijn voor diversiteit die momenteel qua aantal vrouwen laag is?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Wat heeft u in de tussentijd concreet gedaan om de investeringscommissies van de overheid zodanig in te zetten dat diversiteit onder start-ups en scale-ups wordt bevorderd?

Antwoord 2

Het borgen van diversiteit in ons investeringsbeleid vind ik een belangrijk onderwerp. In de afgelopen kabinetsperiode heb ik mij ingezet om genderdiversiteit in de adviescommissies van EZK-instrumenten te vergroten. Dit heeft ertoe geleid dat het percentage vrouwen in de adviescommissies van EZK is toegenomen naar 41,9%. Begin 2019 was dit 10%. De toename van diversiteit in de adviescommissies is een mooie stap, maar het blijft belangrijk dat ook marktpartijen stappen blijven zetten. Ik zie wat dat betreft een voorzichtig positieve beweging ontstaan. Zo sluiten steeds meer fondsen zich aan bij Fundright, een initiatief van Techleap en een aantal Venture Capital fondsen, gericht op het aanjagen van diversiteit op zowel fonds- als investment portfolio niveau.

Tevens wordt diversiteit in de Seed Capital regeling meegewogen in de beoordeling van de fondsen en wordt in de visitatiegesprekken aandacht

¹ Aanhangsel Handelingen II, vergaderjaar 2018–2019, nr. 2567

gevraagd voor diversiteit. Tot slot heeft het CBS de afgelopen 2 jaar onderzoek gedaan naar vrouwelijke ondernemers en hun zoektocht naar financiering. De resultaten hiervan zijn in de financieringsmonitor 2019 en 2020 gepubliceerd.² Ook komend jaar kijkt het CBS hiernaar. Ondanks deze inspanningen is er nog een slag te maken. Diversiteit, zowel genderdiversiteit als diversiteit in brede zin, is een complex vraagstuk. De komende tijd zal ik mij dan ook blijven inzetten voor diversiteit en in gesprek blijven met partijen zoals Techleap zodat we op dit onderwerp vooruitgang blijven boeken.

Vraag 3

Hoe staat het met het aandeel vrouwen in besturen van start-ups en scale-ups?

Antwoord 3

Bij startups – jonge innovatieve technologie-gedreven bedrijven – zijn de bestuurders over het algemeen de oprichters zelf. Van de Nederlandse startups heeft 10% een volledig vrouwelijk founderteam en 7% heeft een gemengd founderteam. Dat wil zeggen dat nog altijd 83% van founderteams volledig uit mannen bestaat.³ Van de startups en scale-ups die in 2020 kapitaal hebben aangetrokken heeft slechts 11% tenminste één vrouwelijke oprichter.⁴

Deze onbalans is breder aanwezig binnen de ICT en techniek. Van alle personen die in 2018 werkzaam waren in een technisch beroep is 13,2% vrouw. Tevens is 26% van de vrouwen met een technische, ICT- of STEM-opleiding (Science Technology Engineering and Mathematics opleiding) werkzaam in een technische sector, ten opzichte van 57% van de mannen.⁵ Ik zet mij in om meer vrouwen enthousiast te maken om een startup te beginnen. Zo heb ik bijvoorbeeld begin dit jaar via het «Startup in Residence-programma» de challenge «Meer vrouwelijke tech-startups» uitgeschreven en aan startups gevraagd om met innovatieve oplossingen te komen om vrouwen met een technische, ICT-, of STEM-opleiding enthousiast te maken voor het beginnen van een startup binnen de techniek- of in de technologie-sector. Begin april zal bekend zijn welke startup heeft gewonnen en deze zal de kans krijgen om zijn idee verder te ontwikkelen.

Vraag 4

Hoeveel van de bedrijven of fondsen waar door Invest-NL of het Dutch Future Fund (DFF) in geïnvesteerd wordt, hebben een vrouw aan het hoofd of in het bestuur?

Antwoord 4

Invest-NL heeft volgens eigen opgave tot op heden 13 investeringen gedaan of onder beheer overgenomen van EZK. Van deze 13 investeringen zijn er 11 in een bedrijf of een fonds. In 3 van de 11 investeringen zit een vrouw in het bestuur

De 2 andere investeringen betreffen het co-investment vehikel (overgenomen van EZK bij de oprichting) en het Dutch Future Fund (DFF), beide beheerd door het Europese Investeringsfonds (EIF).

Bij het co-investment vehikel zit bij 2 van de 5 investeringen minimaal 1 vrouw in het bestuur.

Het DFF heeft tot heden in 5 investeringsfondsen geïnvesteerd, bij 3 van de 5 fondsen zit er minimaal één vrouw in het bestuur.

Vraag 5

Op welke manier toetst u of de investeringen bijdragen aan diversiteit in de brede zin van het woord?

² Kamerstukken 32 637, nr. 411 en 32 637, nr. 447

³ Techleap – Gender diversity Report

⁴ Golden Egg Check – Female-led teams in the Dutch startup ecosystem: A 2020 analysis

⁵ Tweede Kamer, vergaderjaar 2020–2021, 32 637, nr. 438 (27 november 2020, Kabinetsinzet Techniepact 2021) & Techniepactmonitor 2020, www.techniepactmonitor.nl

Antwoord 5

Invest-NL onderschrijft het belang van diversiteit en schenkt hier bijvoorbeeld aandacht aan in haar eigen werving en selectie beleid. Het investeringsbeleid van Invest-NL is onder meer gericht op het vergroten van investeringen in ondernemingen die bijdragen aan transitieopgaven en de doorgroei van start- en scale-ups. Daarnaast heeft Invest-NL op 8 maart jl. besloten om ondertekenaar te worden van de Fund Right commitment. Fund Right is een initiatief van TechLeap en een aantal Venture Capital Fondsen gericht op het bereiken van meer diversiteit op zowel fonds- als investment portfolio niveau. Invest-NL schenkt in lijn daarmee aandacht aan diversiteit en inclusiviteit bij het verrichten van investeringsbeoordelingen, het aangaan van samenwerkingsverbanden en activiteiten als deelname aan jury's en evenementen. Tevens vraagt men hiervoor aandacht aan de bedrijven en fondsen waarin het investeert.

De beoordeling van de investeringsaanvragen voor het DFF worden door het EIF gedaan. Hierbij hanteert het EIF vooralsnog nog geen absolute streefwaarden op het gebied van diversiteit op fondsmanagement niveau of op het niveau van bedrijven waarin geïnvesteerd wordt. Wel heeft de EIB Groep – waar EIF deel van uitmaakt – een Gender Action Plan II opgesteld, welke in de komende jaren verder uitgewerkt en geïmplementeerd gaat worden. Het gender diversiteitsbeleid van de EIB groep wordt toegelicht op de website: <https://www.eib.org/en/about/initiatives/gender/index.htm>

Vraag 6

Hoeveel bedrijven of fondsen met een divers bestuur hebben zich gemeld voor een investering, maar zijn afgewezen vanwege gebrek aan ervaring?

Antwoord 6

Ik heb van Invest-NL begrepen dat zij momenteel niet de gender-diversiteit registreren van alle binnenkomende aanvragen. De samenstelling van het bestuur is pas onderwerp van gesprek op het moment dat een aanvraag verder in behandeling wordt genomen.

In zijn algemeenheid geldt ten aanzien van de ervaring van de ondernemer of fondsmanager het volgende. Invest-NL heeft tot heden 58 aanvragen die voldeden aan de intake criteria, afgewezen voor financiering. Er zijn verschillende redenen voor deze afwijzingen, maar in de kern komen ze vaak neer op een te groot risico gegeven de toekomstige verdienmogelijkheden. Daarin wordt ook een inschatting gemaakt van de ondernemers- respectievelijk fondsmanagementcapaciteiten, maar alleen een gebrek aan ervaring is geen doorslaggevend afwijzingscriterium. Invest-NL investeert juist in nieuwe markten en ontwikkelingen waarbij het niet of nauwelijks mogelijk is al ervaring opgebouwd te hebben.

Voor het DFF geldt dat de afwijzingen een afweging zijn tussen het risico en het te verwachten rendement, waarbij fondsmanagement ervaring een van de factoren is. Deze weegt bij EIF wel zwaarder doordat het minder risico kan nemen dan Invest-NL, maar ook hier geldt dat alleen een gebrek aan ervaring geen doorslaggevende afwijzingsgrond is.

Vraag 7

In hoeverre bent u het ermee eens dat het DFF bedoeld is om nieuwe innovatieve ideeën te ondersteunen?

Antwoord 7

DFF investeert uitsluitend in durf- en groeikapitaalfondsen, om nieuw risicokapitaal beschikbaar te maken voor het innovatieve MKB. Het DFF heeft speciale aandacht voor investeringen met een focus op de energietransitie, duurzaamheid en circulaire economie. Het investeert dus alleen in nieuwe markten en ontwikkelingen, en dus volledig in nieuwe innovatieve ideeën. Er is daarbij ruimte voor «first time teams», waarbij, indien mogelijk, de aanvullende inbreng van één of meer ervaren fondsmanagers een belangrijke bijdrage kan leveren aan de slaagkans en benodigde kennisopbouw.

Vraag 8

In hoeverre bent u het ermee eens dat de voorwaarde van «ervaring» bepaalde groepen die nieuw zijn in de wereld van investeringsfondsen, op achterstand zet?

Antwoord 8

Invest-NL investeert als er op termijn een positieve rendementsverwachting is, maar de risico's nog zeer hoog zijn. Voldoende ondernemers- dan wel fondsmanagementcapaciteiten is een van de criteria om deze risico's beheersbaar te houden, maar omdat Invest-NL investeert in nieuwe markten en ontwikkelingen wordt niet puur afgewezen op gebrek aan ervaring. Voor DFF geldt dat de investeringen geselecteerd en gemanaged worden door het EIF. Ook hierbij is ervaring van het fondsmanagement een van de factoren in de risicoafweging. In het algemeen kan het EIF daarbij wat minder risico nemen dan Invest-NL, en stelt het dus meer eisen aan ervaring van fondsmanagers. In het investeringsbeleid van het DFF is wel ruimte voor deelname door «first time teams».

Vraag 9

In hoeverre bent u het ermee eens dat, in het licht van het bovenstaande, het stimuleren van diversiteit een doelstelling zou moeten zijn van het DFF?

Antwoord 9

Het DFF is specifiek gericht op het vergroten van publieke én private investeringen in innovatieve groeibedrijven. Hoewel diversiteit hierbij niet als specifiek beoordelingscriterium is opgenomen streven zowel Invest-NL als EIF naar het vergroten van de diversiteit in brede zin, zowel bij de investerings-teams als bij de gefinancierde ondernemingen. Invest-NL zal bij de huidige en toekomstige activiteiten aandacht besteden aan het vergroten daarvan, zoals ook opgenomen in de Fund Right doelstellingen. Zowel het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat als het Ministerie van Financiën zullen deze ontwikkelingen volgen en indien nodig in gesprek gaan met Invest-NL.